

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

R. 1851 a 1852 byl neúrodný a z toho povstala opět dražota. I prodáván byl korec bramborů za 3 zl. stříbra, míra žita byla za 4 zl. 48 kr., míra pšenice za 5 zl. 30 kr., ječmene za 4 zl., míra hrachu za 7 zl. 12 kr., míra ovsa za 2 zl. stříbra.

Zármutkem velikým naplněna byla srdce všech dítek i celé ž. o., když 23. března 1855 zemř. slavný a důstojný rb. jeníkovský Jonas Altar. Ten, jenž dovedl promluvit k srdci lidskému a vzbudit city pro dobro a šlechtnost, odešel navždy k veliké bolesti celé o. ž.

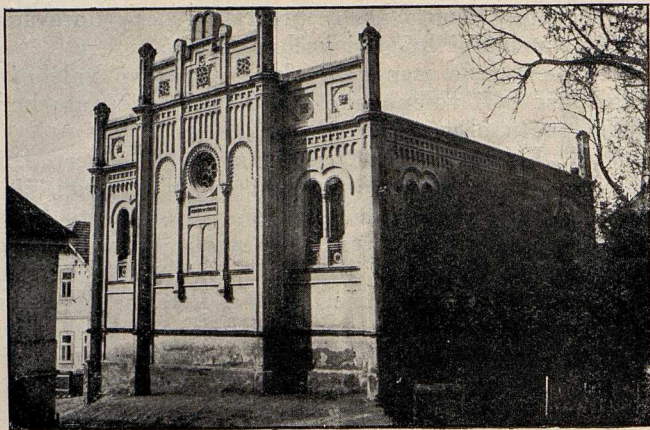
Dne 20. června 1855 navštívil školu žid. kr. rb. Herman Poláček a vyzkoušel děti z náboženství.

Veliký příznivec a přítel ž. o. a mládeže, rytíř Bedřich z Neupauerů, pán na G. J., Stránově a Vrutčicích, zemřel po sedmidedlní těžké nemoci v zámku jeníkovském ve věku 67 let. Pohřeb konal se 24. března za účasti několika tisíc lidí a pohřben byl v Libochu u Mělníka do veithovské hrobky. Těžce nesla mládež i o. ž. bolestnou ztrátu tohoto lidumila.

Pánem na G. J. stal se syn jeho Karel z Neupauerů.

Učitelstvo školy naší se žactvem účastno bylo všech důležitých slavností. Dne 30. dubna 1857 vítalo slavnostně s celou ž. o. nově jmenovaného rb. Zachariáše Spitze, který v synagoze vykonal pobožnost a zkoušel mládež nejen z náboženství, ale i ze všech předmětů a vyslovil učitelstvu i o. ž. úplnou spokojenost, projeviv vroucí přání, aby mládež školy si vážila jako největší dobrodítelky, jež vyzbrojuje ji potřebnými vědomostmi a zkušenostmi pro život.

Tento šlechtný rb. získal si největších zásluh o stavbu nové synagogy. Slovy vřelými a přesvědčivými dokazoval nedostatky staré budovy a nevhodnost stávajícího stánku božského, v čemž mu po mnohé namáhavé a svízelné práci pomohl sám osud, neboť 21. května 1870 strávil zhoubný požár svatyni úplně. (Podrobně vyličení viz ve zvláštním spise pod názvem: Přípomínky, jednající o nutnosti stavby nové synagogy.)

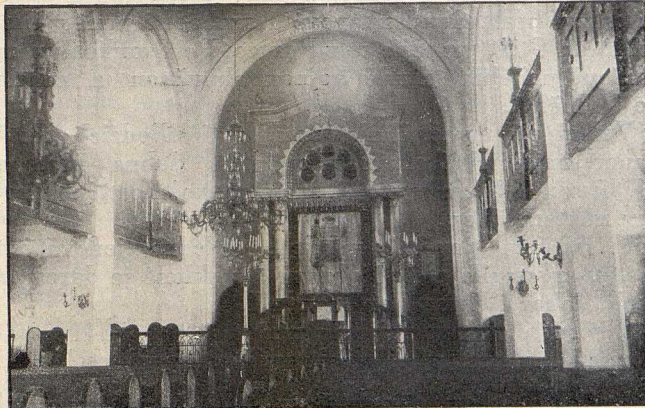

Synagoga (vnějšek)

1857. Dne 19. června vítala mládež i představenstvo ž. o. opět biskupa K. Hanla, který školu navštívil a všechny úřední knihy, školy se týkající, vlastnoručně podepsal.

Poněvadž posavadní škola byla malá, světla ve třídách bylo málo a místnosti nedostatečně osvětlené škodlivě působily na zdraví nejen mládeže, ale i učitelstva a prospěch v té příčině byl ohrožován, snažil se vysoce důstojný rb. Zachariáš Spitz pohnouti naší ž. o., aby vhodně a účelně budovu školní upravila. Jelikož všecky předpoklady zde byly, uskutečněna myšlenka tato dík obětavosti a součinnosti naší o. ž.

k slávě a vroucího díky vysoce důstojného p. Wolfa P. Heymana z Kodaně, který ve své dobrotivosti k žádosti p. rb. Zach. Spitze 500 fl. kon. m. k ustanovené obnově a přestavbě školy věnoval. V červenci 1859 počato s přestavbou a 25. listopadu 1859 škola úplně znovuzřízena. Dne 27. listopadu 1859 byla tato nová škola, tak krásně zřízená, za přítomnosti p. děkana Jos. Novotného, purkmistra města Ign. Luttny a důst. p. rb. Zach. Spitze slavnostně vysvěcena.

Synagoga (vnitřek)

V srdečné a jímavé řeči promluvil p. rb. Zach. Spitz k shromážděné o. ž., k učitelstvu a mládeži a přirovnal školu ke školce zahradní, v níž pěstují se útlé stroměčky, aby v budoucnosti vydaly hojné a dobré ovoce. Dva žáci přednesli krásně a cituplně dvě básně, mládež s učitelstvem přednesla chorální zpěv a národní hymnou slavnost skončena.

1858. Dne 25. dubna navštívil školu kr. rb. čáslavského kraje Dr. Filip Poláček, vykonal zkoušku z náboženství a projevil spokojenost.

Od r. 1853/54 svěřen vrchní dozor nad školou naší vikáři a faráři v Potěhách P. Josefu Moučkovi, který úkol ten až do své smrti 15. února 1867 zastával. Pohřbu jeho zúčastnilo se v Potěhách učitelstvo a členové představenstva ž. o. Nástupcem jeho v dozorčím úřadě ke škole naší byl důstojný p. děkan Josef Novotný, známý přítel mládeže, lidu, vlastenec a dokonalý znalec školy.

1861. Dne 20. října vydán diplom, kterým se všem národům rakouským rovnoprávnost zaručuje.

Vysokorodá paní Terezie z Neupauerů, pravá to matka chudých obojího vyznání, křesť. i israelitů, zemřela 19. listop. 1863 a pohřbena za velké účasti všech vrstev lidu z města i z okolí do krypty v kapli hostačovské.

1865. Dne 14. července vypukl u Engländera oheň a při prudkém větru rozšířil se tak, že v několika hodinách lehlo popelem 37 domů, 4 masné krámy a 2 špejchary.

R. 1866 byl pro G. J. plný strasti. Již před bitvou u Král. Hradce musil G. J. živiti 700 mužů vojska, doprovázejícího potravní zásoby. O pouti dne 8. července 1866 táhlo městem pod generálem Herwartem z Bittenfeldu 30 tisíc vojska pruského, druhý den opět táhl celý armádní sbor rovněž v téměř počtu. Hlavní stan těchto pruských armád byl v zámku jeníkovském. V G. J. samém bylo ubytováno 7 tisíc mužů. Prusové rekvirovali a za dobu svého tažení sebrali 20 tisíc měr ovsa a to pouze ze špýcharů židovských. Podobně odvezli i jiných potravin a bramborů veliké množství. Z toho všeho šířila se hrůza a strach mezi obyvatelstvem, která dosáhla největšího vrcholu, když vypukla nakažlivá nemoc cholera. Tou dobou byla škola (katol.) v dílně řezníka Ant. Kaňky, v domě